

Ekokylässä käynti oli viimeinen kokeiluni yrittää saada kiinni uudesta elämästä, nopeasti, nopeasti saada elämä uudelle tolalle. Kokeilu epäonnistui täydellisesti.

Minulla ei ole mitään ekokylän ihmisiä vastaan, päinvastoin. He olivat kunnollisia, työteliäitä ihmisiä, joilla oli raittiit elämänarvot. Heidän kasvoistaan ja kehoistaan näki, että he tekivät paljon työtä — myös ulkotyötä — ja että he eivät olleet antaneet veltoistuttaa itseään. Heti ensimmäinen mielikuva, joka ekokylästä mieleen saattaisi tulla, on kylänraitilla chillaavat, pilveä polttavat pitkätukat ja rastaletit. Mielikuva ei olisi voinut enemmän mennä pieleen.

Ulkoisesti paikka oli ankea. Yösiija sijaitsi vanhahkossa kerrostalossa, ilmeisesti remontoinnin — tai ainakin huoltomiehen — tarpeessa olevassa, sillä patterit reistailivat. Lämpötila tippui yöllä jonnekin 15 asteen tuntumaan. Oli hirvittävää herätä yöllä vilunväreisiin ja täydelliseen pimeyteen; tuntui sananmukaisesti siltä, kuin heräisi kuolleista. Jo vuosia jatkuneet painajaiset kuolemasta palasivat voimakkaina takaisin, ja toistelin itselleni yön pimeinä tunteina: ”En halua kuolla, en halua kuolla, en vielä.”

Päivä ei valjennut juurikaan kirkkaampana. Sää oli kyllä kauniin syksyinen ja kirpeä, valoisakin, mutta paikasta huokui läpi jonkinlainen ankeus. Kanssavierailija summasi tämän sanomalla, että ”tältä tuntui varmaan neuvostokolhoosissa”. Nämä kaikki olivat kuitenkin ulkoisia olosuhteita eivätkä haitanneet minua loppujen lopuksi kovinkaan paljon. Toisin oli erään ilmeisesti melko hyvätasoiseen elämään tottuneen naisen laita, joka loppupalaverissa totesi, ettei pystyisi asumaan ekokylässä — juuri ulkoisten olosuhteiden vuoksi.

Ruokala oli ilmiselvästi paikan sydän. Siellä vastaan tuli terveeseen näköisiä ihmisiä, nuoria ja vanhempia, jotka kaikki näyttivät sulautuneen täydellisesti ekokylän osasiksi. Naiset olivat enemmistönä. Kaikki keskustelu tuntui enemmän tai vähemmän liittyvän käytännön asioiden hoitamiseen. Miehiä oli kuitenkin sen verran,

että pariskuntiakin näkyi. Osa pariskunnista käveli avoimesti käsi kädessä, joku mies viihtyi muuten vain jonkun naisen lähellä, mistä saattoi arvata välien olevan läheiset. Jonkinlainen korostunut miehuus ja naiseus oli läsnä.

Ruoka oli maanläheistä, kasvisvoittoista perusruokaa, mielestäni erinomaista. Loppupalaverissa joku kaipaili vierailijoille säilyttävämpää ateriaa, aivan turhaan. Yhteiset aterioinnit kasasivat ihmisiä yhteen, ja aterioiden aikana pääsi parhaiden ekokyläläisten ajatusmaailmaan sisään. Vallitseva suuntaus oli arkielämän järjestyistä puhuminen. Eräs mies oli innostunut tuulivoimasta. Myöhemmin näin jossakin ekokylän esitteessä viitteen Eckhart Tollen kirjaan. Ristiriita Eckhart Tollen puhuman toisenlaisuuden ja ekokylän arjen välillä oli kuitenkin suuri. En kokenut tämän toisenlaisuuden läsnäoloa ekokylässä; mietin, oliko arkielämän tason korostuneisuus tietoista tai tiedostamatonta pakoa siitä, ettei todellista toisenlaisuutta ollut. Todellinen toisenlaisuus on henkistä, eikä se siksi ole jotakin, mikä saadaan aikaiseksi järjestelemällä elämä ulkoisilta puitteiltaan toisenlaiseksi.

Yksi ekokylän keskeisistä ideoista oli yhteinen päätöksenteko. Tiedostin melko pian, että käytännön tasolla tämä näkyi toiminnan hidastumisena. Erilaisia päätöksiä pyöritellään, pyöritellään ja vielä kerran pyöritellään, koska halutaan saada aikaiseksi yhteinen loppupäätös. Totesin palaverissa, että jos ekokylässä olisi puheenjohtaja, joka voisi halutessaan tehdä yksin päätöksen ongelmatilanteessa, toimintaan tulisi mukaan dynaamisuutta. Eräs toinen vierailulla oleva mies tiedosti myös toiminnan verkkaisen tahdin. Tästä kehittyi pian huomaamatta yhteinen vitsi.

Kun ohjelmassa oli ulkoilulenkki, jota ei ollut ohjeistettu riittävästi, kysyin muulta ryhmältä: ”Miten tämä nyt oli, lähdetäänkö me yhdessä kävelemään vai kukin yksin?”

Tässä kohtaa ironia tuli mukaan ja ekokylän luonteen tiedostanut mies kysyi: ”No mitä mieltä sinä olet tästä? Lähdetäänkö yh-

dessä vai yksin?”

Vastasin ironiaan: ”Niin, mitä mieltä itse kukin on? Pidetään ensin tunnin keskustelupalaveri, ulkoilulenkin suunnittelu, ja lähdetään vasta sitten. Ai niin, eihän silloin jää aikaa itse lenkkiin.”

Kun eräs ekokyläläinen sattumalta kuuli naljailumme, hän totesi: ”No nyt te pojat teette meistä pilkkaa.” Silloin minusta tuntui pahalta, vaikka ivassamme oli totta toinen puoli. Miespuoliset vierailijat olivat naisia nopeammin vaivaantuneet toimintaa aika ajoin leimaavasta staattisesta, pysähtyneestä tunnelmasta. Yksi palaverikin loppui kymmenen minuutin jahkailun jälkeen, kun vetäjä ihmetteli, miksi kaikki olivat niin hiljaisia, ja uskaltauduin sanomaan siihen: ”Niin, ei kai ole enää mitään sanottavaa. Voitaisiin varmaan lopetella.”

Pala palalta viikonlopun aikana minulle aukeni ekokylän todellinen luonne. Työtä, työntekoa arvostettiin, ja ihmistä arvotettiin myös sen kautta. Kenties tätä ei sanottu ääneen, mutta sivulauseissa se tuotiin esiin. Eräs ekokyläläinen kertoi — ehkä hiukan sivusuunsa — kuinka ketuttaa, jos raataa itse niska limassa ja toinen vain löysäilee. Kun sitten otin tämän palaverissa esille ja totesin, että puheista huolimatta järjestelmä sisältää eriarvoisuutta, palaverin vetäjä totesi: ”Pakkohan sitä on myöntää, että tuota (työnteke-
misen vertailua) tulee ihan huomaamattakin tehtyä.”

Kylmää kyytiä sain myös pitkässä palaverissa, jossa esiteltiin ekokylän perusideologiaa. Esittelijä totesi, että ekokylään saapuu paljon erilaisissa elämänkriiseissä olevia ihmisiä, jotka hakevat yhteisöstä suojaa. Tähän esittelijä lisäsi, ettei yhteisö pysty kantatelemaan kovin montaa voimatonta yksilöä. Silloin tiesin lopullisesti, ettei ekoyhteisö ollut minun paikkani. Toistin vain samaa toimintatapaa, niin kuin moni muukin; etsin pelastusta, eikä ekoyhteisö sitä minulle soisi. Jos olisin ollut energinen, onnea säihkyvä, jos minulla olisi ollut jokin hyödyllinen taito, jos olisin ollut vaikkapa timperi, olisi ekoyhteisö ottanut minut avosylin vastaan.

Mietiskelin itseäni ja totesin, etten osannut mitään hyödyllistä. Olin hyödytön ekoyhteisölle, ja sen lisäksi voimaton. Olin ekoyhteisön näkökulmasta rautakappale, jota ei kannattanut takoa.

Ekoyhteisö oli lopulta henkisesti täysin samanlainen paikka kuin yhteiskunta kokonaisuudessaan; ekoyhteisö oli yhteiskunta pienoiskoossa. Palasin peruskysymykseen, jota olin niin useasti pohdiskellut. Onko yhteisö yksilöä varten vai yksilö yhteisöä varten? Jos yksilö toimii yhteisöä varten, on kysyttävä, mikä olisi niin suuri merkitys, että yksilö voitaisiin uhrata yhteisölle? Mikä tuo merkitys on? Vai onko niin, että yksilö uhraa energiansa ideologialle, jolloin ideologiasta on tullut tärkeämpi kuin ihmisestä? Vaikka yhteisön luoma ideologia saavutettaisiin, tekisikö se yksilön onnelliseksi? Ja synnyttääkö uhrautuminen yhteisölle sovittautumisen pakon? Yksilö yrittää eheytyä yhteisön kautta mutta epäonnistuu aina, sillä äärimmäisen eheä yhteisö, joka merkitsee äärimmäisen eheää ideologiaa, tuhoaa yksilön oman eheyden. Missä on sopeutunut mieli, siellä ei ole eheyttä.

Kaiken keskiössä on ihminen, ei kuitenkaan egoistisessa mielessä, siinä mielessä, että ihmisen olisi oltava jotakin, eikä myöskään siinä mielessä, että ihminen olisi luomakunnan herra. Yksilö on kaiken mitta; mitä yksilö on, sitä yhteisö on. Yksilö on yhteisö. Kun yksilö löytää omat mielenkiinnon kohteensa, oman intohimonsa, ja kun yhteisö vilpittömästi sekä ymmärtää kunkin yksilön omimmat vahvuudet että tukee yksilöä ehdoitta näissä vahvuuksissa, on yksilö luomassa toimivaa yhteiskuntaa. Toimiva yksilö luo toimivan yhteiskunnan, mutta toimiva yhteiskunta ei voi luoda toimivaa yksilöä. Toimiva yhteiskunta voi kylläkin luoda yhteiskuntaan täydellisesti sopeutuneen ihmisen, siis kansalaisen; kansalainen ei kuitenkaan ole ihminen. Kansalainen on kuollut, ja ihminen elää.

Vierailun ensimmäisen päivän iltana tiesin tämänkin kokeiluni epäonnistuneen. Tiesin, ettei ekoyhteisö siinä henkisessä ja fyysi-

sessä tilassani ollut minun paikkani. Ihmiset olivat todella mukavia, suorastaan kivoja, mutta se ei riittänyt. En nähnyt paikkaani siellä, se ei avautunut minulle ikään kuin luonnostaan. Ekoyhteisön tila ei avautunut sillä tavoin, että siihen olisi syntynyt aukko minua varten. Oliko ekoyhteisön tilassa aukkoa sopeutumattomuudelle, joka alkaa ei-mistään ja päättyy ei-mihinkään? Se on toimintaa, joka on vapaata ideologiasta.

Myöhemmin mietiskelin, mikä paikka ekoyhteisössä sopisi minulle, ja kehitin idean kirjastonhoitajasta elokuvan ”Rita Hayworth — avain pakoon” tapaan. Kirjastonhoitaja keräisi kaiken ekoyhteisön kirjallisen ja audiovisuaalisen materiaalin yhteen, arkistoiisi ne tietokoneelle ja perustaisi kirjastojärjestelmän. Myöhemmin kirjaston voisi liittää mukaan valtakunnalliseen kirjastojärjestelmään. Ajatus huolella hoidetusta sopeesta ekoyhteisön kaottisessa arjessa synnytti mielihyvän tunteen. Ehkä kirjastohanke oli meneillään ja sillä oli jo vetäjä, joten siitäkään en olisi paikkaani löytänyt? Ajattelin ekoyhteisön tulevaisuuden muutenkin rakentuvan enemmän kyläkoulun, kirjaston, urheiluharrastuspaikkojen, kokousmahdollisuuksien varaan kuin ekologisen ideologian. Yhteisö voisi tarjota palveluja yrityksille ja yksityisille, valttikorttina olisi pitkälle viety ympäristöystävällinen ajattelu.

Viikonlopun valopilkku oli tumma nainen. Näin hänet lauantaina muutamaan otteeseen ruokalassa. Hänestä uhkui jonkinlaista sisäistä vihaa ja tiukkuutta, mikä näkyi katseen pitämisenä vain tutuissa kasvoissa. Ajattelin, oliko hänellä huonoja kokemuksia miehistä. Sunnuntaina ulkoillessani näin hänen kävelevän toisen naisen kanssa, ja he molemmat tervehtivät, kun kävelin etäältä ohi. Tuntui hyvältä, kun kaunis nainen tervehti. Myöhemmin ruokalassa hän istui melkein vastapäätä ja nautin koko ruokailun ajan hänen ihania kasvojaan vilkuilemalla. Hän rupatteli vieressään olevan ihmisen kanssa. En tiedä, oliko hän tietoinen katseestani, ainakaan se ei näyttänyt häiritsevän häntä.

Ekokylän suurimmat lupaukset sisältyivät tuohon tummaan naiseen. Pohdin, oliko siinä kasvualustaa jollekin hyvälle, mutta sitten havahtuin siihen realiteettiin, että ekokyläläisten odotettiin tekevän vähintään 20 tuntia viikossa työtä ekokylän hyväksi enkä millään jaksaisi sitä määrää.

Olin ajatellut, että jos viihtyisin ekokylässä, muuttaisin sinne asumaan, jatkaisin kirjoittamistani ja aloittaisin pienellä tuntimäärällä viikossa. Vahvistaisin itseäni pikkuhiljaa ja ajan myötä minulle saattaisi avautua jokin lokero ekokylässä. Vaatimukset sekä sosiaaliselle kyvykkyydelle että tehtävän työn määrälle olivat kuitenkin liikaa.

Kokemus on osoittanut, että ekokylän arki voi pyöriä vain, jos toiminnassa on mukana tietynlainen kurinalaisuus, korostettiin useampaan kertaan viikonlopun aikana. Yhteiskunnassa ei ole paikkaa rennolle fiilistelylle, ei psykiatrisessa hoidossa, ei ekokylässä, ei missään.

Jos ihminen on palanut loppuun, ei hänelle ole enää paikkaa yhteiskunnassa. Ota lääkkeitä ja tee töitä, tee töitä, hänelle huutavat virkamiehet, hoitajat, psykiatrit, kaikki yhteiskunnan edustajat.

Olet tehokas ja saat paljon aikaiseksi, yrität todistella sillä tavoin hyödyllisyytesi yhteiskunnalle. Mutta oletko koskaan ollut yhteydessä totuuden liikuntoon?